
غزل‌های سعدی

تصحیح و توضیح

دکتر غلامحسین بوفعی

فهرست

منت خدای را....	سیزده
توضیحی در مورد این چاپ از «غزلهای سعدی»	پانزده
مقدمه	بیست و یک
تصویر دو یادداشت از دکتر غلامحسین یوسفی	سی و پنج
که هنوز من نبودم که تو در دلم نشست	سی و هفت

متن غزلیات

کتاب الطّیّبات	۱
بدایع	۱۴۳
خواتیم	۲۹۳
ترجیعات	۳۲۳
غزلهای الحاقی	۳۳۹

شرح نسخه بدلها

طیّبات	۳۵۱
بدایع	۴۸۴
خواتیم	۶۳۳
ترجیعات	۶۵۹
غزلهای الحاقی	۶۶۹
فهرست اشعار (به ترتیب حروف اول)	۶۷۳
فهرست اشعار (به ترتیب حروف قافیه)	۶۸۷
کشف الایات	۷۰۱

ز سعدِ ابوبکر تا سعدِ زنگی
 ۵ سرِ بندگی بر زمینش نهاده
 همه نامداران و گردن فرازان
 خردمند شاها، رعیت پناها
 [یکی پندِ پیرانه بشنو ز سعدی
 نبوده‌ست تا بوده دورانِ گیتی
 ۱۰ مؤید نمی‌ماند این مُلکِ دنیا
 چنان صرف کن دولت و زندگانی
 پدر بر پدر نامور، جدّ بر جدّ
 خداوندگارانِ دریا و سرحدّ
 به زنجیرِ سَبَقُ اَلْآیادی مقید
 که مخصوص بادی به تأییدِ سرمد
 که بخت جوان باد و جاهت مجدّد
 به ابقایِ ابنایِ گیتی معوّد
 نشاید در او تکیه بر هیچ مسند
 که نامت بماند به گیتی مؤید

۷

فلک را این همه تمکین نباشد
 صبا گر بگذرد بر خاکِ کویت
 چو مرواریدِ تاجِ خسروانیت
 هر آن کو سر بگرداند ز حُکمت
 ۵ عدورا کز تو بر دل پای پیل است
 بقایِ مُلک باد این خاندان را
 چنین خسرو کجا باشد در آفاق؟
 خدایا دشمنش جایی بمیراد
 فروغِ مهر و مه چندین نباشد
 عجب گر دامتش مشکین نباشد
 یکی در خوشهٔ پروین نباشد
 از او بیچاره تر مسکین نباشد
 بزَن تا بیدقش فرزین نباشد
 که تا باشد خلل در دین نباشد
 و گر باشد چنین شیرین نباشد
 که هیچش خلق بر بالین نباشد

۸

به هیچ باغ نبود آن درخت مانندش
 به دوستی جهان بر که اعتماد کند؟
 به لطفِ خویش خدایا روانِ او خوش دار
 نمرود سعدِ ابوبکر سعدِ بن زنگی
 ۵ گر آفتاب بشد سایه همچنان باقی است
 همیشه سبز و جوان باد در حدیقهٔ مُلک
 دعایِ خیرِ تو گفتم کنون دعایِ عدو [ت]
 که تند بادِ اجل بی دروغ بر کندش
 که شوخ دیده نظر با کسی است هر چندش
 بدان حیات بکن زین حیات خرسندش
 که هست سایهٔ امّیدوارِ فرزندش
 بقایِ اهلِ حرم باد و خویش و پیوندش
 درختِ دولتِ بسیخ آورِ برومندش
 یکی بگویم اگر نیک نیست مهندش